

Maria Banaszak

Przewyciężyć uzależnienie od substancji psychoaktywnych.

Życie po terapii – sukcesy, nawroty, uwarunkowania.

Streszczenie

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych jest istotnym problemem społecznym, którego negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko jednostki, ale również całe systemy rodzinne oraz niosącym za sobą znaczące szkody na poziomie ogólnospołecznym. Przedmiotem zainteresowania w pracy są drogi wychodzenia z nałogu oraz życie i funkcjonowanie absolwentów ośrodków rehabilitacyjnych po zakończonej terapii uzależnień. Głównym celem badawczym była próba poszukiwania odpowiedzi o istotę sukcesu w przezwyciężaniu uzależnienia oraz czynników warunkujących zdrowienie (zarówno po stronie procesu terapeutycznego, jak i niezwiązanych z leczeniem), jak również czynników warunkujących utrzymanie trzeźwości i występowanie potencjalnych nawrotów uzależnienia. Podjęta tematyka uzupełnia pewien znaczący, jednakże niekompletny, obszar w literaturze przedmiotu oraz stwarza istotny punkt wyjścia do dyskusji nad skuteczną profilaktyką, ewaluacją systemów terapeutycznych oraz próbą poszukiwania jak najbardziej skutecznych form wsparcia po wyjściu z nałogu.

Rozprawa doktorska składa się z trzech rozdziałów. Rozdział początkowy, poświęcony wprowadzeniu teoretycznemu, został podzielony na dwie części, z czego pierwsza zawiera dyskusję najważniejszych, leżących u podstaw prezentowanego tematu, pojęć, a druga stanowi przegląd badań naukowych i teorii związanych z podjętą tematyką, m.in. teorii związanych z czynnikami leczącymi w psychoterapii grupowej oraz teoriami nawrotów w uzależnieniu, jak również prezentację modelu leczenia uzależnień metodą Społeczności Terapeutycznej w stacjonarnych ośrodkach rehabilitacyjnych Stowarzyszenia Monar.

W rozdziale drugim omówione zostały założenia metodologiczne. Badania miały charakter jakościowy. Autorka przeprowadziła pogłębione wywiady narracyjne z osobami, które ukończyły leczenie uzależnień kilka, kilkanaście i kilkadziesiąt (nawet ponad 40) lat

M. Banaszak

wcześniej. Respondenci zostali podzieleni na trzy grupy; klucz podziału stanowiły najbardziej charakterystycznych okresy rozwoju tzw. polskiej sceny narkotykowej.

Rozdział trzeci poświęcony został przedstawieniu wyników przeprowadzonych badań oraz weryfikacji problemów badawczych. Składa się on z prezentacji opisów życiorysów respondentów, analizy danych oraz prezentacji wniosków. Odpowiedź na postawione pytania badawcze udzielona została z perspektywy charakterystyk i poprzez porównanie podobieństw i różnic między poszczególnymi trzema grupami badanych. Na koniec, autorka przedstawiła przykłady rekomendacji, możliwych do wypracowania w oparciu o wyniki badań.

Do pracy dołączona została również bibliografia, spis tabel oraz aneks zawierający, wykorzystane podczas badań, wytyczne do wywiadów.

Katarzyna Boguszek